

Biskop Atle Sommerfeldt:

Nestekjærlighetens fellesskap

Det er ikke lenge siden 22. juli 2011. To år er en kort stund for dem som mistet et barn, en kjæreste, en venn eller en bekjent. To år er kort tid for den som ble merket på kropp og sjel av møtet med den politiske masseorderens kuler. To år er kort tid for dem som levde med angsten for å dø og som så venner bli myrdet. To år er kort tid for oss alle å komme til rette med at vårt fellesskap frembrakte en politisk ekstremist og masseorder.

Det er lenge siden 22. juli 2011. 730 dager og 17 520 timer. Å bære sorgens byrder, fryktens bilder og smertenes rivninger i kroppen i to år, er lenge. Det sies at tiden leger alle sår, men det sies ikke at den tiden det tar å lege sårene, er lang. Og ordtaket nevner ikke at arrene sårene har gitt, fortsetter å være der.

Ungdommene på Utøya opplevde en av de mest ekstreme erfaringene vi mennesker kan oppleve: et annet menneske som målrettet og bevisst jaktet for å drepe. De så venner bli drept – og de kunne selv høre og kjenne drapsmannens skudd, pust og fottrinn.

Funksjonærene i regjeringsbygget fikk høre at terroristen betraktet bombeangrepet som mislykket fordi så få av dem ble drept og at bygget ble stående. Tilfeldighetene den dagen avgjorde hvem som døde, hvem som ble skadet og hvem som unnslopp. Det var ingen tragisk ulykke som rammet statsansatte, men et bevisst politisk angrep på det norske styringssystemet.

I ettertid vet de og vi at morderen ikke er syk, men politisk forskrudd. Han ville drepe for å bekjempe det statsmakten og Utøyleiren står for, det Norge vi alle er en del av. Terroristen gjorde oss alle, politisk bevisste ungdommer, funksjonærer i regjeringsbygget, ungdommer med ønske om en hyggelig sommeropplevelse og oss alminnelige samfunnsborgere, til aktører for det nye og mer mangfoldige Norge som han hater.

Det sies at reaksjonene andre steder i verden var sjokk over at en slik gjerning og gjerningsmann kunne oppstå i Norge – verdens rikeste og beste land å bo med store humanitære dugnadstradisjoner. Men det bør ikke overraske oss at også vi kan frembringe slike mennesker med slike holdninger. Det har vi gjort før, og det kan skje igjen. Den siste uken har vi blitt minnet om at en nordmann har musikalsk og ideologisk idolstatus i et europeisk miljø av antiislamister og jødehatere. 22. juli viste oss at vi ikke kan overse slike bevegelser. Vi skylder dem som ble drept og merket 22.7.2011 å aldri overse i likegyldighet slike holdninger.

Sorg er ingen sykdom, men en kjærlighetserklæring til den som ikke lenger lever. Sorgen bidrar til at den som er død, fortsetter å være en del av fellesskapet i tanker, følelser, ord og handlinger. For noen ufattelig trist nesten hele tiden, for andre intenst i episoder eller glimt, for de fleste ved graven. Derfor er en kirkegård og gravplass noe mer enn de dødes hage, det er et møtested mellom de levendes fortellinger og fortellingene om de døde. Det er et sted der kjærligheten viser at den overskrider tiden og rommets begrensinger.

Kirkene er åpne rom for alle følelser og tanker, sinne, frustrasjon og gode minner. Kirkerommet er stort nok til å romme tankene og følelsene til hver enkelt av oss. Vi trer inn i et fellesskap med generasjoner før oss som har sørget og slitt. I kirkerommet er ikke noe menneskelig fremmed. For dette rommet er Guds rom, den Gud som ikke er en ufølsom observatør av menneskers lidelse, men en medfølende ledsager av hver og en av oss i alt vi bærer på og alt vi erfarer.

Vi må også utenfor kirkerommet la dem som opplevde 22. juli direkte på kropp og sjel få rom og tid til å fortelle og frihet til å være tause, vi må sammen bære være hverandres byrder, i fellesskap må vi kjempe for alt vi har kjært av humanitære verdier og vi må være hverandres tålmodige ledsagere slik Gud er vår ledsager. Slik kan vi bygge nestekjærlighetens fellesskap i det nye Norge. Da blir vi tegn på håp i en verden der lidelse og hat overgår all forstand.